

'Ik wil de waarheid, ontdaan van alle gemoedsrust'

Justine le Clercq (44) liep op haar vijftiende weg uit een gezin waarin een bekende schilder de spil vormde. Ze verruilde boeken, muziek en kunst voor een leven op straat. Ze ging blowen en heroïne gebruiken ('zelfmedicatie, om de pijn te onderdrukken'). De kinderrechter begreep er niets van: 'Je mag blij zijn met zulke leuke, bekende ouders.' In 2011 debuteerde ze met *De Roemlozen*, waarmee ze door ECI werd uitverkozen tot 'Schrijver van Nu'. Daarin geeft ze door de autobiografische elementen een inkijkje in de wereld achter het Haagse kunstenaarsmilieu. Rode draad is de poging van drie aanstormend kunstenaars om door te breken. 'Dat ook ik de dood wil bestrijden en iets wil bereiken is natuurlijk de grote grap.'

Bekijk de trailer van
het boek '
De Roemlozen'

“Art is the lie that enables us to realize the truth.”

Pablo Picasso

Kunstenaarsgezin

Op de lagere school hoopte ik steeds dat het de volgende dag beter zou gaan, thuis en met mijn ouders. Er gebeurde zo veel dat ik niet kon duiden, ik had weinig houvast. Ons gezin was omgeven met kunst, muziek, boeken en reizen. We hadden veel mensen om ons heen. We gingen twee keer per week uit eten en reisden vaak naar het buitenland. Mijn ouders waren graag geziene mensen, alleen thuis gedroegen ze zich anders. Het was een eenzaam en hysterisch gezinsleven met een constante onderhuidse spanning. Decorum was erg belangrijk, maar als kind hecht je daar helemaal geen waarde aan. Eigenlijk hadden mijn ouders hun handen vol aan zichzelf en elkaar, het was lastig om daar nog twee kinder-ego's bij te hebben. Mijn zusje en ik werden opgevoed met een grote vocabulaire, het ging kwek, kwek, kwek aan tafel, maar er werd nooit echt iets gezegd. En al helemaal niet over jezelf, dat was niet interessant.

Je zegt dat je als kind mee ging in het gezin, dat je niet beter wist. Maar dat stopte op een moment?

Op de middelbare school veranderde alles. Ik realiseerde me dat ik van mijn ouders niets kon verwachten, ging spijbelen en snoepjes jatten. Het is heel moeilijk wat je daar nou als puber mee wilt, je kunt jezelf nog niet goed analyseren. We zaten met elkaar in een spiraal van negativiteit. Ze wilden dat ik naar het conservatorium ging, mij werd niks gevraagd en ik ging dat saboteren. Dan deed ik gewoon heel slecht examen en werd niet aangenomen, een grote teleurstelling voor mijn ouders. Ze hadden door dat ik was gaan blowen, we hadden dagelijks ruzie. Op een bepaald moment zei mijn vader steeds 'als je zo door gaat, ga je maar weg!' Dan moet je net een puber hebben. 'Als je dat nog een keer zegt, ga ik ook,' zei ik. En dat was het einde. Het was echt een drama, hij werd woedend, gooide me op bed en greep me naar de keel. Ik ben weggerend en naar de politie gegaan. Was bang dat hij mijn zusje iets aan zou doen. Dat was onzin, want hij had helemaal geen ruzie met mijn zus, maar je rent ook niet dagelijks weg. Die avond kon ik bij een vriendin terecht en een dag later liep ik met het adres van een opvanghuis in mijn hand naar mijn nieuwe onderkomen, op aanraden van de moeder van die vriendin. Daar kreeg je een intake en had je een bed.

Ik ben weggerend en naar de politie gegaan. Was bang dat hij mijn zusje iets aan zou doen. Dat was onzin, want hij had helemaal geen ruzie met mijn zus, maar je rent ook niet dagelijks weg.

Drugscene

En dan zit je in het wegloopcircuit van jongeren. Dat weglopen lijkt erg, maar voor mij was het een grote opluchting, ik kon adem halen! In die opvanghuizen hing een ontspannen sfeertje, veel hulpverleners waren vrijwilligers die zelf ook blowden. Zat je daar in de woonkamer als blowers onder elkaar. Met jongens en meisjes van dezelfde leeftijd, je had er een nieuwe familie bij. Af en toe moest je dan een praatje houden met een hulpverlener. Je probeerde ze het gevoel te geven dat je emotioneel was, dat het allemaal heel bar was. Op die manier ben ik van opvanghuis naar opvanghuis geshopt. Ouders werden niet betrokken of geïnformeerd dat hun kind daar zat. Mijn ouders zijn ook nooit naar mij op zoek gegaan. Ik vond het fijn zo. We hadden ook niet veel nodig want we deden niks. Van ons weekgeld en uitkering kochten we zwarte handschoenen en eyeliner zodat je er een beetje punk uitzag en we namen een blow. Oh ja, en een pak vla. Met een pak vla zitten op een muurtje, dan was je wel echt een goeie zwerver.

Maar je raakte verslaafd aan heroïne.

Ja, en dan wordt het ingewikkelder, je hebt hogere kosten en moet gaan stelen. Daar rol je langzaam in. Als jong meisje werd ik binnen de groep van overwegend jongens ook een beetje gekoesterd, je bent een beetje hun teddybeer en krijgt drugs van anderen. Ik werd verschillende keren aangehouden voor diefstal. De eerste keer gebeurt er nog niks, maar op mijn zestiende stond ik voor de kinderrechter. Hij sprak me vriendelijk toe: 'Nou meisje, je mag blij zijn met zulke leuke, bekende ouders.' Waarop hij me naar de jeugdgevangenis in Zeist stuurde.

Op je zestiende al in de jeugdgevangenis. Hoe is dat? En besepte je wat je had gedaan?

Nee, ik dacht niet na over waarom ik daar zat. Je bent een puber, hebt een jeugd achter de rug die je verschrikkelijk heeft gevormd, bent doodongelukkig, hebt niks en niemand, dus je denkt toch niet dat je op dat moment aan een ander zit te denken? Wat ik vreselijk vond was het misbruik dat er plaatsvond. Elke avond melden kinderen zich 'vrijwillig' bij de avondportier en hadden ze seks in ruil voor alcohol. Ik deed daar niet aan mee, harddrugs konden ze toch niet regelen. Maar mijn kamertje lag precies boven de bewakerskamer en 's nachts hoorde ik alles. En ik

“Samen als Bonnie & Clyde racen in je auto met een geweer in je achterbak is echt heus wel even leuk.”

Levenswoede

Justine verbleef twee jaar in een afkickkliniek ('daar werd ik eigenlijk opgevoed') en stroomde in op het hbo, waar ze door haar jonge leeftijd niet opviel. Ze deed maatschappelijk werk en dienstverlening en werkte een tijd als hulpverlener, beleidsmedewerker en projectleider.

Vijf jaar geleden ben ik gaan schrijven, dat idee was er altijd al. Het was nooit de vraag 'of', maar 'wanneer' dat zou gebeuren. Rond je veertigste bereikt het begrip dat je ontwikkelt voor de dood en afscheid een hoogtepunt. Nadat ik werd benaderd om een filmscript te schrijven over Sri Lanka en we daar als creatieven geen producent voor konden vinden, kwam ik op het idee voor De Roemlozen. Die film en de zoektocht van een aantal kunstenaars die haast hebben om door te breken werd de verhaallijn. De personages Titine en de beroemde kunstenaar zijn er pas later bijgekomen. Als je met een creatief vak bezig bent speelt dat begrip voor dood en afscheid onderhuids steeds mee. Ook mijn ziekte, ik heb Hepatitis C opgelopen, maakte mij daar redelijk bewust van.

Tien jaar geleden ben ik heel ziek geweest, dat was wel een soort wake up call. In die periode reageerde mijn lichaam heel heftig op de medicatie, ik kwam in een rolstoel terecht en het leek of ik het niet zou halen. Ik houd mijn leven lang restklachten en moet mijn agenda en leven daarop inrichten.

"Bij Grunberg zit de grap in een zin. Die hardheid, noem het 'levenswoededrift', daar herken ik mezelf in."

<<scroll>>

JUSTINE LE CLERCQ
DE ROEMLOZEN

Hoe schrijft Justine? Pull up om door te lezen...

Hoe schrijft Justine?

Uitdenken/loslaten

Ik denk een roman niet compleet uit, maar ga schrijven en kijk dan waar het uit komt. Ik ben met een roman bezig, weet wat het probleem is en waar het om draait, maar niet hoe het af gaat lopen. Ik denk wel heel veel uit, maar het kan ook nog totaal veranderen.

Wel/geen autobiografie

De Roemlozen is geen autobiografie, dat is nooit de insteek geweest. Dat er uiteindelijk zoveel van mijzelf in zit, is omdat het paste. Het baseren van je eerste roman op autobiografische elementen is een praktische keuze. Schrijven doe je in het begin naast je baan, daarom is er niet veel tijd voor research. Ik heb wel korte verhalen geschreven over heel andere onderwerpen, bijvoorbeeld over ballet. Die danswereld fascineert me. Maar voor een roman ben je zo een jaar met research bezig. Ik schrijf niet vanuit een verhaal dat ik al ken. Het begint altijd met personages en ontwikkelingen die nieuw zijn, maar dan blijkt er ineens een gebeurtenis of persoon uit mijn omgeving bij te passen en dan gebruik ik dat ook. Het feuilleton Julia dat ik schreef voor het Haags Straatnieuws heeft helemaal niets met mij te maken, maar ik heb veel van dergelijke psychotische vrouwen gezien vroeger. Daar heb ik genoeg feeling mee.

Voorbeelden

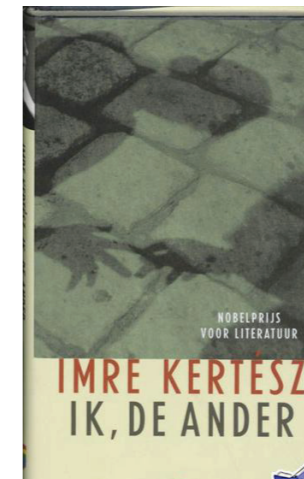
Ik lees graag Hongaarse schrijvers, zoals Imre Kertész en Sándor Márai. Ik heb geleerd van schrijvers zoals Céline, Camus en Charles Bukowski. Bij hen ontdekte ik nieuwe mogelijkheden, dat je ziet hoe ver iets kan reiken. Bij Bukowski zag ik hoe hij lage en hoge cultuur bijeen brengt in een persoon. Hij schrijft heel intelligent over een dronken, slonzige idioot – heel autobiografisch overigens.

Wel/geen pseudoniem

Het kiezen van een pseudoniem is heel praktisch begonnen. Als je als hulpverlener en beleidsmedewerker schrijft zouden mensen kunnen denken dat je over hen gaat schrijven. Dat wil je echt niet, dus daarom koos ik voor de meisjesnaam van mijn moeder. Maar het heeft ook iets emotioneels, ik voel me erg verwant aan die familie, heb neefjes en nichtjes waar ik op lijk. Bij mijn geboorte kreeg ik de naam Verhoog, maar ik voel me meer een Le Clercq. En het is natuurlijk een mooie naam, ik stam toch af van de Hugenoten.

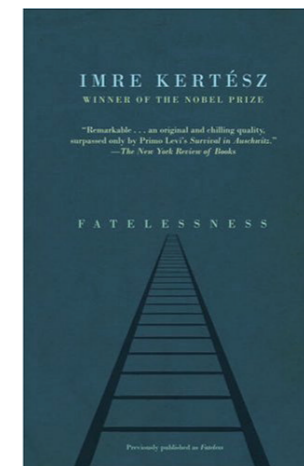
Charles Bukowski: "Some people never go crazy,
What truly horrible lives they must live."

Lees mee met Justine!

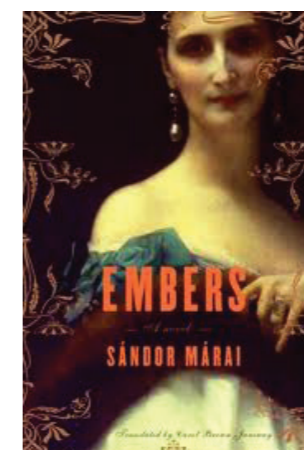
Ik, de ander
Imre Kertész

Hier korte omschrijving van het boek en evt. een link om te bestellen.

Titel boek
Imre Kertész

Hier korte omschrijving van het boek en evt. een link om te bestellen.

Embers
Sándor Márai

Hier korte omschrijving van het boek en evt. een link om te bestellen.

